ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΙΣΗΓΗΣΕΩΝ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΑΣ
Διδάσκουσα: Δρ. Ειρήνη Τσιμπουκίδου
Ενότητες 13
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ενότητα 1: Μουσείο: 21^{ος} αιώνας Η νέα μουσειολογία. Ρόλος, παράμετροι, απαιτήσεις, αξίες, προκλήσεις, πρακτικές.
Ενότητα 2: Το μουσείο ως θεσμός στον χρόνο: Από την αρχαιότητα έως τον μεσαίωνα.
Ενότητα 3: Το μουσείο ως θεσμός στον χρόνο: Από τον 15^{ο} αιώνα έως τον 20^{ο} αιώνα.
Ενότητα 4: Μουσείο και νεωτερικότητα.
Ενότητα 5: Μουσειολογικός – Κτιριολογικός – Εκθεσιακός σχεδιασμός.
Ενότητα 6: Ο εκθεσιακός σχεδιασμός τον 18^{ο} – 19^{ο} αιώνα. Ο Ακαδημαϊσμός. Τα εμβληματικά μουσεία.
Ενότητα 7: Το μουσείο στον Μοντερνισμό. Εμβληματικά μουσεία. Εκθεσιακός σχεδιασμός, επιρροές. Η κριτική στον μοντερνισμό.
Ενότητα 8: Η νέα Μουσειολογία.
Ενότητα 9: Επισκόπηση της μουσειολογίας στον ακαδημαϊσμό, στον μοντερνισμό, στον μεταμοντερνισμό.
Ενότητα 10: Η οργάνωση του μουσείου.
Ενότητα 11: Μουσειοπαιδαγωγική.
Ενότητα 12: Εκκλησιαστικά μουσεία στην Ελλάδα.
Ενότητα 13: Νομοθεσία.

Ενότητα 1: ΜΟΥΣΕΙΟ – 21ος ΑΙΩΝΑΣ. Ρόλος , παράμετροι, απαιτήσεις αξίες, προκλήσεις, πρακτικές.
[Κείμενο εργασίας: Μάρλεν Μούλιου, Τα μουσεία στον 21ο αιώνα: προκλήσεις, αξίες, πρακτικές ρόλοι.]

Ken Robinson, 2011. «Η δημιουργικότητα δεν σχετίζεται μόνο ή κυρίως με τον κόσμο των νοημάτων αλλά με τον κόσμο των συναισθημάτων και ενδυναμώνεται από δράσεις που εδράζονται σε συνεργατικές – συμμετοχικές σχέσεις παρά σε ατομικές πρωτοβουλίες.»

ΡΟΛΟΣ	ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ (Massimo Negri)	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	ΟΔΗΓΟΣ ΚΑΛΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ (MASSIMO NEGRI)
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ • Κατ' εξοχήν κοινωνικό πεδίο <u>μάθησης</u>. • Χώρος <u>έκφρασης</u>. • Χώρος <u>ανάπτυξης</u>. • Χώρος <u>διαλόγου</u> για τις κοινωνικές, πολιτικές, τεχνολογικές, οικονομικές } προκλήσεις που καθορίζουν τον κόσμο.	Για να επιτευχθεί σύγχρονου ενδιαφέροντος ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ πρέπει να αντιμετωπίζονται αυτά. Αντιμετωπίζονται; • Η ραγδαία γήρανση του πληθυσμού. • Η δημογραφική αλλαγή. Η πόλη/ύπαιθρος. • Ηλεκτρονική δικτύωση. • Η αύξηση του παγκόσμιου πληθυσμού. • Η παγκόσμια μετανάστευση. • Η αγωνία για τη βιωσιμότητα (κλιματική αλλαγή).	Επειδή δεν αντιμετωπίζονται χρειάζεται: • Ουσιαστικότερη και σύγχρονη αξιοποίηση δυνατοτήτων. • Ευελιξία. • Ευρηματικότητα. • Επαναπροσδιορισμός. • Διαπραγμάτευση.	• Υιοθέτηση περιβαλλοντικής συνείδησης. • Συνάφεια με την κοινωνία (δράσεις με κοινωνικό νόημα). • Ευελιξία της θεσμικής υπόστασης. • Κινητικότητα. • Συλλογικές αποφάσεις. • Ορθή πολιτειακή συνείδηση (εγώ + ο άλλος). • Καλή διαχείριση ανθρώπινων πόρων. • Δικτυώσεις – συνεργασίες. • Αυτοαξιολόγηση. • Στοχοθεσία, ποιοτική, κοινωνική στρατηγική.

ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

- Η τεχνολογία αναπτύσσει **ουσιαστικές σχέσεις επικοινωνίας** των πολιτών με τα μουσεία ή αναπαράγει στερεότυπες, επιφανειακές, παραγνώρισης, εφήμερες αντιλήψεις;
- Πως μπορούμε να επιτύχουμε **προσωπικές συνδέσεις** με τα έργα **τέχνης** ώστε να δομήσει το κοινό ατομικές, κοινωνικές ουσιαστικές εμπειρίες μέσα από αυτά διαδρώντας;
  - Το παράδειγμα της κακής διαφήμισης.
  - Η σφαγή των νηπίων.
  - Το στιχάριο.
- Πως αξιοποιούνται τα κοινωνικά μέσα δικτύωσης σαν εργαλεία για την ελκυστικότερη πρόσβαση και επικοινωνία με τα μουσεία και γενικότερα με το ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ;

<table>
<tr><td colspan="2">ΜΟΥΣΕΙΟ 21ος ΑΙΩΝΑΣ – ΑΞΙΕΣ
(Κείμενο εργασίας: Μ. Μούλιου, Τα μουσεία στον 21ο αιώνα).</td></tr>
<tr><td colspan="2">Μούλιου Μ. «Οι πολίτες δεν επιλέγουν μια πολιτιστική εμπειρία επειδή πιστεύουν ότι μέσω αυτής θα γίνουν πιο έξυπνοι ή πειθαρχημένοι, αλλά γιατί μέσω του πολιτισμού δίνουν νόημα, δημιουργική και συναισθηματική εγρήγορση στη ζωή τους και δομούν ατομικές και συλλογικές ταυτότητες».</td></tr>
<tr><td colspan="2">ΕΡΩΤΗΜΑ: ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΑΞΙΑΚΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ; ΠΩΣ ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΤΟΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΗΣΕΤΕ;
Πως εκφράζονται οι παρακάτω ↓↓↓ αξίες από την εκκλησία; Σκέψου παραδείγματα.</td></tr>
<tr><td>Η αξιακή προσέγγιση των μουσείων και εν γένει του πολιτισμού τον 21ο αιώνα.
• Ορθή πολιτειακή συνείδηση (εγώ + ο άλλος).
• Η ανάδειξη των πολλαπλών γνώσεων που πηγάζουν από τις Μουσειακές συλλογές (ισότητα, αγάπη, εκλεκτισμός, ψυχική ανάταση…).
• Η αρχή της ερευνητικής και της εκπαιδευτικής διάστασης, πεδία διασύνδεσης των ανθρώπων με άλλες θρησκείες (Η σφαγή των νηπίων).
• Η αξία της συμμαχίας. Η ενδυνάμωση των μηχανισμών απασχόλησης, επιμόρφωσης…
• Η παραγωγή ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΑΞΙΑΣ από το μουσειακό έργο και της επένδυσης σε αυτό.</td><td>→
The value of Museums. Understanding the Future.
Museums and the 21st century life.
Αγγλικό Υπουργείο Πολιτισμού, Μέσων & Αθλητισμού (DCMS, 2005).</td></tr>
<tr><td>Οι κοινωνικές αξίες που οι Ευρωπαίοι θεωρούν ως σημαντικότερες για την ζωή τους και την ευρωπαϊκή συνοχή:
• Ειρήνη (61%)
• Σεβασμός για το περιβάλλον και τη φύση (50%)
• Κοινωνική ισότητα και αλληλεγγύη (37%)
• Ελευθερία της γνώμης (36%)
• Ανεκτικότητα και ανοικτότητα απέναντι στους άλλους (36%) [Ολλανδοί (60%), Έλληνες (11%)!]
• Ο σεβασμός στη σημασία της ιστορίας (17%)
• Πρόοδος και καινοτομία (14%)
• Πολιτιστική ετερότητα (12%)
• Επιχειρηματικό πνεύμα (10%)</td><td>→
European Cultural Values (DGEC, 2007: 77-82), Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ειδική ανάθεση από τη Γενική Διεύθυνση Παιδείας και Πολιτισμού σε 27 ευρωπαϊκές χώρες, σε δείγμα 26.755 πολιτών.</td></tr>
</table>

(Αξίες συνέχεια)	
John Holden (συγγραφέας, σύμβουλος πολιτιστικής πολιτικής και διαχείρισης) 2004, 2006. Η αξιακή διάσταση του πολιτισμού.	
ΤΟ ΤΡΙΓΩΝΟ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΟΙ 3 ΑΞΙΕΣ	
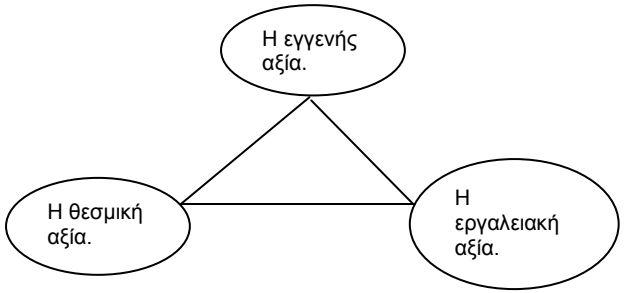 **<u>Η εγγενής αξία:</u>** Πως θα επηρεαστεί **κάθε άτομο** ξεχωριστά σε επίπεδο διανοητικό, πνευματικό, συναισθηματικό. **<u>Η εργαλειακή αξία</u>**: Οι επιπτώσεις και η συμβολή της **πολιτιστικής παραγωγής** στην ευρύτερη οικονομική και κοινωνική ζωή και στις ποικίλες εκφράσεις της (π.χ. κοινωνική συνοχή, εκπαίδευση, τοπική καινοτομία κ.α.) **<u>Η θεσμική αξία:</u>** Διαμορφώνεται ανάλογα με τη φιλοσοφία, το ήθος και την πρακτική κάθε πολιτιστικού οργανισμού (συγγενής με την **«δημόσια αξία»**). Η εμπιστοσύνη και ο σεβασμός ανάπτυξης ανάμεσα στο μουσείο και την κοινωνία.	John Holden, 2004 Capturing Cultural Value + John Holden, 2006 Cultural Value and the Crisis of Legitimacy. Why culture needs a Democratic Mandate (Demos publications).

ΑΞΙΕΣ (συνέχεια)	
Ο J. Packer και τα οφέλη της μουσειακής εμπειρίας και της κοινωνικής σημασίας των μουσείων. Η συλλογή δεδομένων για τις θετικές επιδράσεις της μουσειακής εμπειρίας σε τομείς άλλους πέραν της μάθησης σε τέσσερις κατηγορίες: - Εμπειρίες με **αντικείμενα**. - Εμπειρίες απόκτησης νέων **γνώσεων**. - **Ενδοπροσωπικές συναισθηματικές εμπειρίες** που σχετίζονται με τη **φαντασία**, τον **ανασχηματισμό**, την **ανάμνηση**, τις κοινωνικές εμπειρίες διάδρασης με άλλα άτομα. →	J.Parker, 2008 Beyond Learning: Exploring Visitors' Perceptions of the Value and the Benefits of Museums Experiences.
ΜΟΝΤΕΛΟ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΓΙΑ ΡΕΥΕΝΑ ΣΤΗΝ ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΜΟΥΣΕΙΑΚΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ: • Σκηνογραφιών (σύνθεσης του χώρου). • Εμπειριών που οι επισκέπτες επιλέγουν να εμπλακούν ενεργά. • Οφέλη των επισκεπτών.	

Το ζήτημα της ηθικής των μουσείων της νέας μουσειολογίας.
Προβλήματα: Οι « βρώμικες» χρηματοδοτήσεις. Τα αμφιλεγόμενα στελέχη. Οι καταχρηστικές πρακτικές.
Είναι η λύση στα παραπάνω προβλήματα ο ακτιβισμός?

<table>
<tr><td colspan="5">ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ – ΜΟΥΣΕΙΟ 21ος αιώνας – Μ. ΜΟΥΛΙΟΥ.</td></tr>
<tr><td>Τι</td><td>Happy Museum Project, (2011-2013, Αγγλία).</td><td>Ο ΔΕΚΑΛΟΓΟΣ ΜΟΥΣΕΙΑΚΗΣ ΗΘΙΚΗΣ του 2014.</td><td rowspan="2">ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΛΕΙΔΙΑ
της
Σύγχρονης Μουσειολογίας.</td><td rowspan="2">ΡΟΛΟΙ
του
Σύγχρονου Μουσείου.</td></tr>
<tr><td>Ποιος</td><td>Πρωτοβουλία του Tony Butler του Museum of East Anglia Life.</td><td>Το διεθνές Συμβούλιο Μουσείων υιοθετεί:</td></tr>
<tr><td>Η ιδέα</td><td>Η θεωρία της θετικής ψυχολογίας, ευδαιμονίας, ευφορίας.</td><td rowspan="5">- Πολυμορφία.
- Συμμετοχική δημοκρατία.
- Συνεργασία.
- Ειρήνη & Δόμηση κοινότητας.
- Καινοτομία και Έμπνευση.
- Διεύρυνση Λειτουργικής Ικανότητας.
- Αποτελεσματική πολυμορφία.
- Προτυποποίηση.
- Βιωσιμότητα.
- Ψηφιακός Τομέας.</td><td rowspan="2">- Συμμετοχικότητα
- Προσαρμοστικότητα
- Ευρηματικότητα
- Δημιουργικότητα
- Συμμετοχική Δημοκρατία
- Κοινωνική Δικαιοσύνη
- Ενσυναίσθηση</td><td rowspan="2">- Ελκυστικό (Black, 2005)
- Ανταποκρινόμενο (Lang, 2006)
- Συμμετοχικό (Simon, 2010)
- Δικτυωμένο (Μπενάκη)
- Θεραπευτικό (Pes, 2009)
- Δίκαιο και Δημοκρατικό
- Συναισθηματικό
- Ευτυχισμένο
} *
* happymuseumproject.org</td></tr>
<tr><td>Η ερώτηση</td><td>Μπορεί η μουσειακή κοινότητα να ανταποκριθεί στην ανάγκη για βιώσιμο μέλλον με τις αρχές της ΕΥΔΑΙΜΟΝΙΑΣ (κοιν. περιβάλ., οικονομικής, πολιτιστικής).</td></tr>
<tr><td>6 αρχές</td><td>- Υπολόγισε ότι έχει σημασία.
- Γίνε ενεργός πολίτης.
- Αμοιβαιότητα.
- Συνθήκες ευδαιμονίας.
- Προσαρμοστικότητα.
- Περιβάλλον.</td><td>Πηγή: Μαρλέν Μούλιου</td></tr>
<tr><td>Εμπλοκή</td><td>12 Μουσείων</td></tr>
<tr><td colspan="2">http://www.happymuseumroject.org/wpcontentInploas/20/3/1/</td><td colspan="3" rowspan="3">ΡΟΛΟΙ
Το σύγχρονο μουσείο είναι ένας πολυμήχανος με κοινωνικό ρόλο και διάσταση μηχανισμός, με σκοπό τη δόμηση δημοκρατικών και προοδευτικών κοινωνιών.</td></tr>
<tr><td>ΠΟΤΕ</td><td>2010</td></tr>
<tr><td>ΠΟΙΟΙ</td><td>- Το διεθνές έτος για τη σύγκλιση των Πολιτισμών.
- Το έτος Βιοποικιλότητας και έτος της Νεολαίας διαλόγου και αμοιβαίας κατανόησης.
- Η ειδική ομάδα Cross Cultural Task Force του διεθνούς συμβουλίου Μουσείων.</td></tr>
<tr><td>ΠΟΥ</td><td>Στην 25η Γενική Διάσκεψη της Σανγκάης.</td><td rowspan="3">Μουσείο Εργαστήριο
Μουσείο Αγορά
Μουσείο Ζώνη Επαφής
Μουσείο Μεταμοντέρνο</td><td rowspan="3">Μουσείο Νέο
Μουσείο Ανθρωποκεντρικό
Μουσείο Ανοιχτό
Μουσείο Κοινοτικό</td><td rowspan="3">Μουσείο Ποιοτικό
Μουσείο Ιδεοκεντρικό
Μουσείο Ανθρωπιστικό</td></tr>
<tr><td>ΤΙ</td><td>ΨΗΦΙΣΜΑ για ένα κείμενο 10 αρχών.</td></tr>
<tr><td>ΘΕΜΑ</td><td>ΒΑΣΙΚΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΎΝ ΤΑ ΜΟΥΣΕΙΑ.
• Η σημασία της πολιτισμικής πολυμορφίας και βιοποικιλότητας.
Ο διαπολιτισμικός διάλογος.
• Ο διαγενετικός διάλογος.
• Οι πολιτικές κοινωνικής προσβασιμότητας.</td></tr>
<tr><td colspan="5">LOIS SILVERMAN, 2010: «Οι μεγαλύτεροι θησαυροί του πολιτισμού μας δεν είναι τα έργα τέχνης αλλά οι ανθρώπινες σχέσεις. Μεγαλειώδεις και πολύτιμες [και ότι] … η νέα εποχή απαιτεί αλλαγές παγκόσμιας εμβέλειας και ανεξάντλητα ανθρώπινα αποθέματα για προσφορά αγάπης και φροντίδας.»</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td colspan="4">ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ (Μ. ΜΟΥΛΙΟΥ), ΜΟΥΣΕΙΟ – 21ος αιώνας.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Το συμμετοχικό μουσείο</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="3">Nina Simon. The participatory Museum.</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="3">Οι επισκέπτες:</td><td></td></tr>
<tr><td>Δημιουργούν:
+</td><td>Προσφέρουν στον οργανισμό και στους άλλους επισκέπτες ιδέες, αντικείμενα, έκφραση.</td><td>-</td><td rowspan="3">ΜΕ ΣΗΜΕΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΠΑΝΤΑ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ</td><td rowspan="2">Η συμμετοχικότητα, ο όρος κλειδί
για τους πολλαπλούς τρόπους
που τα μουσεία μπορούν να εμπλακούν ενεργά
με τις κοινότητες και οι κοινότητες με τα μουσεία.
Συμμετοχικότητα = Εκδημοκρατισμός</td></tr>
<tr><td>Μοιράζονται:
+</td><td>Συζητούν, παίρνουν στο σπίτι μαζί τους, ανακατεύουν, δημιουργούν.</td><td>-</td></tr>
<tr><td>Συνδέονται:</td><td>Κοινωνικοποιούνται με άλλους ανθρώπους (το προσωπικό του οργανισμού, τους άλλους επισκέπτες).</td><td>-</td><td>Για το κοινοτικό έργο των ΜΟΥΣΕΙΩΝ: (SJAM) SOCIAL JUSTIA ALLIANCE OF MUSEUMS.
Παραδείγματα δράσεων και συναφών ερευνητικών projects.
http://sjam.org/casestudies/</td></tr>
</table>

ΕΡΕΥΝΑ - ΕΡΓΑΣΙΑ
• Ο Massimo Negri, ο κορυφαίος Ιταλός Μουσειολογίας (www.massimonegri.com). • European Museum Academy (europeanmuseumacademy.eu). • Η ICOM. ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΜΟΥΣΕΙΩΝ – ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ INTERNATIONAL COUNCIN OF MUSEUMS – HELLENIC NATIONAL COMMITTEE. Δείτε: Τι είναι ICOM, τις Δραστηριότητες, τα Ευρωπαϊκά προγράμματα, τις εκδόσεις, τα ενημερωτικά δελτία, τα μέλη, επικοινωνήστε. Κατεβάστε τις Βασικές Έννοιες της Μουσειολογίας. • ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΛΛΗΝΩΝ ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΩΝ (https://greekmuseologist.gr).
ΕΡΓΑΣΙΑ
Επικοινωνήστε τον εκκλησιαστικό εικαστικό πολιτισμό λαμβάνοντας υπόψη τις προκλήσεις της σύγχρονης μουσειολογίας που αφορούν: - Στον σύγχρονο ρόλο του μουσείου. - Στις σύγχρονες παραμέτρους όπως τις διατύπωσε ο Massimo Negri, οι οποίες καθορίζουν τις νέες τάσεις στα Μουσεία. - Στις σύγχρονες απαιτήσεις όπως διαμορφώνονται από το σύγχρονο κοινωνικό-πολιτικό-πολιτιστικό ΠΛΑΙΣΙΟ. - Στον ΟΔΗΓΟ ΤΩΝ ΚΑΛΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ (Negri). - Τις αξίες. - Τις σύγχρονες πρακτικές.

<table>
<tr><td colspan="5">Ενότητα 2: Το μουσείο ως θεσμός στο χρόνο.
Πηγή: Λάϊα Ορφανίδου (2003), Εισαγωγή στη μουσειολογία.</td></tr>
<tr><td colspan="5">ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ – ΜΕΣΑΙΩΝΑΣ</td></tr>
<tr><td rowspan="5">ΣΥΛΛΟΓΗ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ</td><td colspan="4">Leroi Gourham (μελετητής της προϊστορίας), «Το συλλέγειν είναι ένα πρωταρχικό ένστικτο του ανθρώπου, συγκερασμός του ζωώδους ενστίκτου της κυριαρχίας και της ανθρώπινης τάσης προς μάθηση».</td></tr>
<tr><td>ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑ</td><td>ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ</td><td>ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΟΧΗ</td><td>ΜΕΣΑΙΩΝΑΣ 5^{ος} – 15^{ος}</td></tr>
<tr><td rowspan="3">• Νινευή
Πρωτεύουσα της Ασσυρίας (θέση: κοντά στη σημερινή Μουσούλη. Η βιβλιοθήκη του βασιλιά των Ασσύριων (7^{ος} π.Χ.) Σαρδανάπαλου.
Δες για τη Νινευή στη Γένεση.
• Ανάγλυφες τοιχογραφίες σε ανάκτορα των Αχαιμενιδών και των Ασσύριων.</td><td>Που: ΝΑΟΙ
Εκθέματα: Αναθήματα
Παραδείγματα: Πινακοθήκη των Αθηνών
Πομπείο του Κεραμικού
Δελφοί</td><td rowspan="3">Αλεξάνδρεια
Που: Το μουσείο με τη χρήση της λέξης μουσείο (ναός των Μουσών) προσαρτημένο πνευματικό ίδρυμα στην αυλή των ηγεμόνων ως μια φιλοσοφική σχολή.
Μέσα φιλοξενούν έργα τέχνης.
Πότε: 3^{ος} αιώνας π.Χ. Ιδρυτής: Πτολεμαίος Α’
Σκοπός: Η εκπαίδευση
Περιλαμβάνει: Βιβλιοθήκη, αστεροσκοπείο, αμφιθέατρο, βοτανικό κήπο.</td><td rowspan="3">Που: Οι συλλεκτικές δραστηριότητες στην εκκλησία και στις μονές.
Πως: Απρόσιτες για το ευρύ κοινό.</td></tr>
<tr><td>ΘΗΣΑΥΡΟΙ ΤΟΥ ΝΑΟΥ</td></tr>
<tr><td></td></tr>
<tr><td colspan="4">Ενδιαφέρον για την έννοια του συλλέγειν:
Ιαπωνία: Ο ιαπωνικός ναός Shosoin της Nara φιλοξενεί 3000 αντικείμενα από τον 8^{ο} αιώνα μέχρι σήμερα.
Ισλάμ: 11^{ος} αιώνας (εξάπλωση των Αράβων στην Ισπανία). Κήποι φαρμακευτικών φυτών (Τολέδο, Σεβίλλη).</td></tr>
</table>

Ενότητα 3: Το μουσείο ως θεσμός στο χρόνο.
Πηγή: Λάϊα Ορφανίδου (2003), Εισαγωγή στη μουσειολογία.

15ος αιώνας μ.Χ. / **18ος αιώνας** μ.Χ. / Η κοσμική εξουσία / η διαμόρφωση της ελληνορωμαϊκής «ματιέρας».

Η γνώση προέρχεται από **άμεση παρατήρηση** και προσωπική **εμπειρία**, επίκεντρο: ο **άνθρωπος**, όχι η κοινωνία.

15ος αιώνας				**16ος αιώνας**	
Που:	Ρώμη – Ιταλία	Η διαμόρφωση της ελληνορωμαϊκής εικαστικής εικόνας σαν το «σχήμα» (Gombrich).	Που: Φλωρεντία – Ιταλία.	Το **«μουσειολογικό κύμα»** (Bazin, 1967, Le Temps des Musees, Liege / Bruxelles (Desoer).	
Τι:	Η Στοά με τα αρχαία αγάλματα, Καπιτώλιο.		Τι: Με τη λέξη μουσείο η συλλογή του Lorenzo του Μεγαλοπρεπούς των Μεδίκων*. (Μαικήνας, φιλοξενούσε στην αυλή του τον Μποτιτσέλι, τον Μιχαήλ Άγγελο).	Τι:	Η ίδρυση των **ΑΙΘΟΥΣΩΝ ΘΕΑΜΑΤΩΝ** (με έργα τέχνης) και οι αίθουσες **ΘΑΥΜΑΤΩΝ** (με εκθέματα εθνογραφίας και φύσης).
Σκοπός:	- **Πρότυπα έμπνευσης** των σύγχρονων γλυπτών. - **Η διαφύλαξη της τέχνης** του **ελληνορωμαϊκού πολιτισμού**.		* Οι Μέδικοι, οικογ. της Φλωρεντίας τον 14ο αι. μ.Χ. ξεκίνησαν σαν έμποροι υφασμάτων, έγιναν η πιο ισχυρή δυναστεία στην Ευρώπη. 3 πάπες και 2 γυναίκες (Αικατερίνη 16, Μαρία 16 →) στο βασιλικό θρόνο της Γαλλίας. Ιδρυτές του πρώτου πιστωτικού ιδρύματος στην Ευρώπη εγκαινίασαν το πρώτο δημόσιο μουσείο του κόσμου την στοά των Ufficii στη Φλωρεντία. Ο Λορέντζο ο Μεγαλοπρεπής έζησε το 1449-1492.	Ποιος:	**Η κοσμική εξουσία.**
Πως:	Συλλογές προσιτές στο **ευρύ κοινό**.				

17ος αιώνας – 18ος αιώνας

Η συστηματική, επιστημονική μελέτη για την κατανόηση του ανθρώπινου γένους και της φύσης.

- Ashmolean, Οξφόρδη.	1683	**3 κατηγορίες μουσείων** για τα μουσεία του 17ου και 18ου.		
- Βρετανικό Μουσείο, Λονδίνο.	1753	**Μουσεία τέχνης και αρχαιολογίας.**	**Μουσεία φυσικής ιστορίας.**	**Ιστορικά μουσεία.**
- Λούβρο, Παρίσι.	1789	Ιδρυτής: **Μονάρχες.**	Ιδρυτής: **Μονάρχες**.	Από συλλογές πορτρέτων, επιφανών προσώπων. Μέσα σε ανάκτορα της Ιταλίας αρχικά (δες Paolo Giovo στο Como) και στη συνέχεια σε όλη την Ευρώπη.
		Που: Κυρίως μέσα σε ανάκτορα.	Σκοπός: Η γνώση και η καλλιέργεια των επιστημών.	
		Πως: Ανοικτά.	Εξέλιξη των αιθουσών των θαυμάτων (16ος αιώνας).	
		Που: Παρίσι, Μόναχο, Δρέσδη, Βερολίνο, Ρώμη, Φλωρεντία, Νάπολη, Αγία Πετρούπολη.	Ο κήπος και το γραφείο του βασιλιά (1626) με συλλογές ιατρικών φυτών, Γαλλία.	

Ενότητα 3: (συνέχεια) Το μουσείο ως θεσμός στο χρόνο.
Πηγή: Λάϊα Ορφανίδου (2003), Εισαγωγή στη Μουσειολογία.

18ος αιώνας – 19ος αιώνας. Διαφωτισμός – βιομηχανική επανάσταση.

ΑΣΤΙΚΗ ΤΑΞΗ – ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Η κυρίαρχη ΑΣΤΙΚΗ ΤΑΞΗ. Το **μουσείο** και ο ρόλος του: για τη συνειδητοποίηση της **ταυτότητας των Ευρωπαίων** - για τη διαφύλαξη της **Εθνικής Πολιτιστικής κληρονομιάς** – για τη προαγωγή της **γνώσης**, της **εκπαίδευσης**.

Η περίπτωση του βρετανικού μουσείου (Λονδίνο 1753).
Κατάσταση: Κρατικό μουσείο.
Αρχικά με συλλογές: φυσικής ιστορίας, νομισμάτων, ζωγραφικών έργων.
Στη συνέχεια: Με Αιγυπτιακές αρχαιότητες (ο Ναπολέων από την Αίγυπτο).
Με κλασικές ελληνικές αρχαιότητες του Townley.
Με τα ανάγλυφα του Παρθενώνα.
Με ασσυριακές αρχαιότητες.
Με ευρήματα από την Αλικαρνασσό.
Με πλήθος από χειρόγραφα και βιβλία στη βιβλιοθήκη του.

Μουσεία Τέχνης	Διάκριση	**Μουσεία Αρχαιολογίας**	**Μουσεία φυσικών επιστημών**	**Μουσεία Ιστορίας**	
- Διάκριση **Μουσείου με Γκαλερί**. - Ίδρυση πρώτων μουσείων **σύγχρονης τέχνης**. - Αποκέντρωση των μουσείων. Ιδρυτές οι Ακαδημίες ή οι Σχολές Καλών Τεχνών. Παρουσίαση συλλογών πινάκων κατά Σχολές. - Υπογράμμιση των συλλογών από την **Άπω Ανατολή**. - Δημιουργία μουσείων **διακοσμητικών τεχνών** Kensington Museum.		Με σκοπό να περισωθούν οι αρχαιότητες των χωρών που στην πραγματικότητα εξουσιάζονταν οικονομικά και πολιτικά από τις χώρες προορισμού των αρχαιοτήτων. Εκθέσεις: Κατά ιστορική περίοδο η παρουσίαση.	Οι φυσικοί πόροι και η σωστή εκμετάλλευσή τους **(κυρίως στην Αμερική)**.	Δημιουργία στρατιωτικών, ναυτικών, πολεμικών μουσείων. Η αντανάκλαση των εθνικιστικών / ιμπεριαλιστικών τάσεων της Ευρώπης του 19ου αιώνα.	
			Μουσεία προηγμένης **τεχνολογίας**	**Μουσεία εθνολογικά**	**ΝΕΟ**
			Μαζί με τις ανάλογες εκθέσεις τα πρώτα μουσεία του είδους θα θέσουν τις βάσεις για τη δημιουργία ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ και του **ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ** (Λονδίνο, 19ος).	Με εξωτικά αντικείμενα από τις αποικίες. Μη εκτεθειμένα σε πλαίσια που να προσομοιάζουν το φυσικό κοινωνικό τους περιβάλλον.	

<table>
<tr><td colspan="4">Ενότητα 3: (συνέχεια) Το μουσείο ως θεσμός στο χρόνο.
Πηγή: Λάϊα Ορφανίδου (2003), Εισαγωγή στη Μουσειολογία.</td></tr>
<tr><td colspan="4">19^{ος} αι. Καπιταλισμός – Αποικιοκρατία / αρχές 20^{ου} αι.</td></tr>
<tr><td>Δεδομένα</td><td>Τα μουσεία με:</td><td>Καταστατικό</td><td>Χαρακτήρας</td></tr>
<tr><td colspan="2">• Μεγάλη ποικιλία γνωστικών αντικειμένων.
• <u>Τοπικό χαρακτήρα (βιομηχανική εξέλιξη).</u>
• Καταστροφές από τον Α’ Π.Π.</td><td colspan="2" rowspan="3">∗ Ίδρυση από δημόσιους φορείς αλλά και ιδιωτικές επιστημονικές εταιρείες που στη συνέχεια απορροφώνται από τα κράτη.
∗ Ο ελιτιστικός χαρακτήρας των μουσείων τέχνης.
∗ Εθνικές συλλογές σε παλαιές αριστοκρατικές κατοικίες.
∗ Πλήθος αρχαιολογικών μουσείων ιδρύουν επιστημονικές εταιρείες.
∗ Τα “period rooms” από το Metropolitan της N.Y.
∗ Τα Ευρωπαϊκά Μουσεία φυσικής ιστορίας εξελίσσονται με τη δημιουργία ζωολογικών πάρκων.
∗ Τα Μουσεία Γενικής Εθνολογίας, υποστηρίζονται από καπιταλιστικές και αποικιοκρατικές επιχειρήσεις.</td></tr>
<tr><td colspan="2">1872 Το Εθνικό Πάρκο Yellowstone (Μ.Π.Κ. UNESCO) επηρεάζει όλο τον τότε, μουσειακό κόσμο.</td></tr>
<tr><td colspan="2">1905: Γερμανικό μουσείο τεχνολογίας, Μόναχο.
Έκθεμα Μηχανικά μοντέλα.
Δράση: Που τα κινεί το κοινό.
1913: Πλανητάριο, Παρίσι.
Λίγο πριν τον Β’ Π.Π.:
Αναγνωρίζεται η διδακτική αποστολή των μουσείων
(πολλαπλασιάζονται τα kits).</td></tr>
</table>

Ενότητα 4: Μουσείο και Νεωτερικότητα.
Κείμενο εργασίας: Πάνος Τζώνος (2014), Μουσείο & Νεωτερικότητα, Εντευκτήριο, Θεσσαλονίκη.
ma-museology.web.auth.gr

Η ενότητα ασχολείται με τον θεσμό του **μουσείου** στα χρόνια της **Νεωτερικότητας**. Από την προ-βιομηχανική, **παραδοσιακή** κοινωνία (1780→) στην **μοντέρνα**, βιομηχανική κοινωνία και από εκεί στην **μεταμοντέρνα** κοινωνία.

Θα εξεταστούν 4 θεματικές: α. Πως εξελίσσεται **η κοινωνία** την εποχή της νεωτερικότητας;
β. Πως εξελίσσεται **η επιστήμη** την εποχή της νεωτερικότητας;
γ. Πως εξελίσσεται **η τέχνη** την εποχή της νεωτερικότητας;
δ. Πως εξελίσσεται **το μουσείο** την εποχή της νεωτερικότητας;

Λέξεις κλειδιά: Νεωτερικότητα, modernity, modernism, βιομηχανική επανάσταση, η εκκοσμίκευση της κοινωνικής ζωής, η οικονομική χειραφέτηση → διαφωτισμός. [αναγέννηση→] [ο διεθνής όρος] [τέχνη του 20ου αι.] [1760→]

α. Κοινωνία. Η εκβιομηχάνιση της κοινωνίας.

1η φάση 19ος αιώνας	2η φάση αρχές του 20ου αιώνα	3η φάση 20ος αιώνας μετά τον Β' Π.Π.
First machine age. Η εξιδανίκευση της τεχνολογικής προόδου. Ραγδαία **βιομηχανοποίηση**, **αποικιοκρατία**, εθνικά κράτη.	Second machine age. Χαρακτηριστικό: **Η αυτοματοποίηση.** Οι μοντέρνοι καιροί, Τσάρλι Τσάπλιν το φορδικό μοντέλο παραγωγής.	Third machine age. Χαρακτηριστικό: Η παραγωγή ανεξάρτητη από περιορισμούς τύπου έθνος – κράτος. Οδηγεί στην **παγκοσμιοποίηση**. Ο **καταναλωτικός ευδαιμονισμός** ως ο αυτοσκοπός. Το μεταφορδικό μοντέλο παραγωγής.

1968. Η αμφισβήτηση. Η αντίθεση με τις αξίες της νεωτερικότητας. Αδιέξοδα: κοινωνικά – οικολογικά.

β. Επιστήμη. Πως εξελίσσεται η επιστήμη την εποχή της νεωτερικότητας.

19ος αιώνας	Η νευτώνεια αντίληψη. Το **μηχανιστικό κοσμοείδωλο** όλο τον 19ο αιώνα. Το έγκυρο εργαλείο της μηχανιστικής κοσμοθεωρίας ο **ΟΡΘΟΣ ΛΟΓΟΣ**. Η θεοποίηση του ορθού λόγου, η **αιτιοκρατία**, η **εμπειρική παρατήρηση**, η **λογική**, η **επαγωγική γνώση**. Το σαφές, το τακτοποιημένο, η κοινή λογική. Δεν υπάρχει τίποτα να καταλάβει κανείς έξω από την επιστημονική γνώση. Η τεχνολογική πρόοδος η νέα θρησκεία.
20ος αιώνας	Μοντερνισμός. Ανατρέπεται ο διδατικισμός και ο ωφελιμισμός. Μεταμοντερνισμός.

β. Επιστήμη. Πως εξελίσσεται η επιστήμη την εποχή της νεωτερικότητας. (συνέχεια)	
20ος αιώνας	Οι υποσχέσεις του διαφωτισμού έχουν χρεωκοπήσει. Η τεχνολογική πρόοδος δεν έφερε την κοινωνική πρόοδο.
	Η νευτώνεια κοσμοαντίληψη ανατρέπεται ως ανεπαρκής για την ερμηνεία του κόσμου από την **θεωρία της σχετικότητας** (η σύγχρονη φυσική). Η επιστημονική γνώση δεν είναι προϊόν της επαγωγικής σκέψης (γενίκευση) αλλά της **επινοητικής σκέψης** (αφαίρεση, μεταφορά, αλληγορία). Η γνώση δεν επέρχεται από μια **συνεχή, μεθοδική διαδικασία** αλλά και από την **ασυνέχεια**.

Σκεπτικισμός για τις αξίες της νεωτερικότητας. Κριτική και αποδόμηση των εννοιών. (Τι είναι πρόοδος; Κοινωνική vs επιστημονική vs ηθική.)

γ. Πως εξελίσσεται η **τέχνη** στη νεωτερικότητα.			Το ρεύμα που αντιδρά στη θεοποίηση του ορθού λόγου. Προβάλει το βίωμα, το συναίσθημα, το ανέκφραστο της καλλιτεχνικής δημιουργίας.	
Αναγέννηση 14-15-16 αιώνας.	Μπαρόκ 17-18 αιώνας. Ρέμπραντ, Ρούμπενς, Βελάσκεθ.	Κλασικισμός 1660-1715 + νεοκλασικισμός 18 αιώνας. Νταβίντ, Κανόβα.	Ρομαντισμός 19 αιώνας. Ευγένιος, Ντελακρουά, Ζερικό.	Μοντερνισμός 20 αιώνας.

δ. Πως εξελίσσεται το **Μουσείο** στη νεωτερικότητα.	
Το ιδεολογικό υπόβαθρο του μουσείου στη νεωτερικότητα βρίσκεται στις ιδέες της Αναγέννησης και του Διαφωτισμού. Η εκκοσμήκευση της πνευματικής και κοινωνικής ζωής και η χειραφέτηση της αστικής τάξης. Οι ευγενείς, οι τραπεζίτες, οι πλούσιοι έμποροι και οι συλλογές έργων τέχνης.	
16-17	Γενικεύεται ο τύπος Galleria, η ανάμνηση της αρχαίας στοάς.
18	Οι βάσεις για τη συστηματική έρευνα της θεωρίας και της έννοιας της τέχνης (Baumgarten) διατυπώνει και αναπτύσσει θεωρητικά την **έννοια της αισθητικής**.
	1793. Η εθνικοποίηση των βασιλικών συλλογών και η λειτουργία του Λούβρου σαν δημόσιο μουσείο.
19	Τα ιδεολογικά ρεύματα: κλασικισμός (ορθολογισμός, ουμανισμός, δημοκρατικό ιδεώδες) και ρομαντισμός (υπερβατικό, το πνευματικό) τροφοδοτούν τη μελέτη της φύσης, της κοινωνίας, της τέχνης, ενδιαφέροντα που αγκαλιάζει ο θεσμός του μουσείου. Κυρίαρχες αξίες της κοινωνίας που παρουσιάζει το μουσείο του 19ου αι.: τα επιτεύγματα της ανθρώπινης ορθολογιστικής σκέψης, η ανωτερότητα του ελληνικού και χριστιανικού πολιτισμού, ο εγκυκλοπαιδικός χαρακτήρας του μουσείου.
20	Μοντερνισμός. Ανατρέπεται ο διδακτισμός, ο ωφελιμισμός. Η συμφιλίωση της αισθητικής και της μηχανής. Μεταμοντερνισμός. Η νέα μουσειολογία. Η μαζικοποίηση, η μεγαλύτερη δυνατή επισκεψιμότητα.

Ενότητα 4: (συνέχεια) Μουσείο και νεωτερικότητα. **Όλα τα δεδομένα και οι σημειώσεις της ενότητας βασίζονται στην πηγή: Π. Τζώνος (2014), Μουσείο & νεωτερικότητα, Εκδόσεις Εντευκτηρίου, Θεσσαλονίκη.**	
ΕΛΛΑΔΑ	Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ
Το 1^{ο} μουσείο σε υπάρχον κτίριο το 1829. Το Αρχαιολογικό της Αίγινας. Το 1^{ο} μουσείο σε εγκατεστημένο ειδικό κτίριο το 1874 (ολοκλήρωση). **Το Μουσείο της Ακρόπολης.** Το 1^{ο} μουσείο, εκτός Αθηνών, το 1876. Το μουσείο της Σπάρτης. Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο 1882, έναρξη εκθέσεων. Εθνικό **Αρχαιολογικό Μουσείο**, με εγκατάσταση σε ολοκληρωμένο κτίριο το 1889. 424 Μουσεία, από τα οποία 188 αρχαιολογικά το 1979[1]. 184 τα Μουσεία της Ελλάδας, εκτός αρχαιολογικών και λαογραφικών το 1999[2]. Η πρώτη **γιγαντιαία έκθεση** της Αθήνας το 1992, με 500.000 επισκέπτες, στην Εθνική Πινακοθήκη της Αθήνας, στην έκθεση «Από τον Θεοτοκόπουλο στον Σεζάν» (βλ. Μ. Λαμπράκη – Πλάκα).	1830 μετά από: 1874 43 χρόνια 1889 ≈ 60 χρόνια * 1992 162 blockbuster Ελλάδα * 2000 170 blockbuster διεθνώς με εθνικού ενδιαφέροντος. θέμα.
ΕΥΡΩΠΗ	
Βρετανικό Μουσείο: λειτουργεί σαν δημόσιος χώρος έκθεσης το 1759. Βρετανικό Μουσείο: στο σημερινό κτίριο το 1847. Μεγάλη Βρετανία, το 1987, 2.131 ιδρύματα[3] Μεγάλη Βρετανία, το 1988, το 57% των μουσείων με έναρξη μετά το 1970. 1^{η} γιγαντιαία έκθεση του Βρετανικού Μουσείου, το 1972, **«Οι Θησαυροί του Τουτανχαμόν»**, με 1.700.000 επισκέπτες. Λούβρο 1793. Altes Museum, Βερολίνο (το πρώτο σχεδιασμένο για μουσείο, μουσείο) το 1830.	
Πηγές: 1. Σ. Κοκκίνης, Τα Μουσεία της Ελλάδος, Βιβλιοπωλείο της Εστίας, Αθήνα, 1979, στον Π. Τζώνο, Μουσείο και Νεωτερικότητα, Εκδόσεις Εντευκτηρίου (2^{η} εκδ.), Θεσσαλονίκη. 2. 36 Πινακοθήκες, 35 Εικαστικά Μουσεία, 18 Μουσεία Επιστήμης και Τεχνολογίας, 53 Ιστορικά Μουσεία, 10 Ναυτικά Μουσεία, 7 Θεατρικά Μουσεία, 25 Φυσικής Ιστορίας, ΥΠΠΟ 1999, στον Π. Τζώνο, Μουσείο και Νεωτερικότητα, Εκδόσεις Εντευκτηρίου (2^{η} έκδ.), Θεσσαλονίκη. 3. J.A. Thompson, (ed.). Manual of Curatorship, 2nd edition, Buttersworth / Heinemann, London 1982, στον Π. Τζώνο, Μουσείο και Νεωτερικότητα, Εκδόσεις Εντευκτηρίου Θεσσαλονίκης.	

Ενότητα 5: Μουσειολογικός – κτιριολογικός – εκθεσιακός σχεδιασμός. **Πηγή: Τζώνος Π. (2014), Μουσείο και Νεωτερικότητα, Εκδόσεις Εντευκτηρίου, Θεσσαλονίκη.**	
Ορολογία	
Μουσειολογία[I]	«Ο όρος **μουσείο** περιλαμβάνει όλα τα είδη και όλες τις κλίμακες συγκέντρωσης, φύλαξης, προστασίας και παρουσίασης μιας συλλογής: από τις μικρές περιοδικές εκθέσεις, ως τα κτίρια και τις μόνιμες συλλογές των μουσείων και την ανάδειξη αρχαιολογικών χώρων, μνημείων και συνόλων (open air museums)»
Η μουσειολογική αφήγηση και η εκθεσιακή τεχνική.	[V]**Μουσειολογικός σχεδιασμός**, η **πραγματολογική** και **εννοιολογική** σύλληψη και πρόταση παρουσίασης μιας συλλογής. **Κτιριολογικός σχεδιασμός** μουσείου, ο αρχιτεκτονικός σχεδιασμός του κτιρίου – κελύφους, (Τζώνος, 2014. 10.2 και 2.2, **σελ. 33+38**). **Εκθεσιακός σχεδιασμός**, ο βασιζόμενος στο μουσειολογικό σχεδιασμό, αρχιτεκτονικός σχεδιασμός της παρουσίασης μιας συλλογής, που συμπεριλαμβάνει βέβαια και την όλη διαμόρφωση του εσωτερικού εκθεσιακού χώρου.
	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ
ο/η επιμελητής συλλογής	[II]Μουσειολόγος – επιμελητής της συλλογής.
Παιδαγωγός	Μουσειολόγος – μουσειοπαιδαγωγός.
Μάνατζερ	Μουσειολόγος – ειδικός για την οργάνωση/διοίκηση.
Αρχιτέκτονας	Μουσειολόγος – αρχιτέκτονας.
[III]Μουσειολόγος παραμένει ότι ειδικότητα επαγγελματική είχε πριν αποκτήσει την ειδικότητα της μουσειολογικής κατεύθυνσης.	
[IV]**Κτηριακή κατηγορία**: εκπαίδευση/παρουσίαση. **Κτιριακός τύπος**: αρχιτεκτονική λύση (π.χ. μονώροφο κτίσμα + γραμμική διάταξη αιθουσών + αμφίπλευρος φωτισμός).	
[VI]Μια χρονικά ή νοηματικά παρατακτική γραμμική μουσειολογική αφήγηση **ή διάταξη**.	Αντιληπτή. Εκθεσιακό χώρο γραμμικής διάταξης (Τζώνος, 2014. 2.2 1.2, σελ. 32).
Μια μη γραμμική μουσειολογική αφήγηση. **Κλίμακα, υλικό, εκφραστικότητα, ομαδοποίηση σε σιωπηλές συνομιλίες.**	Πλεγματικών χαρακτηριστικών εκθεσιακό χώρο.
Τι γίνεται όταν πρέπει να συνυπάρξουν 2 αντίθετα; Θα χρειαστούν χειρισμοί εκθεσιακού σχεδιασμού για πλεγματικά χαρακτηριστικά σε γραμμικές εκθέσεις.	

<table>
<tr><td colspan="3">Ενότητα 6: Ο εκθεσιακός σχεδιασμός του 18ου-19ου αιώνα. Ακαδημαϊσμός – Εμβληματικά μουσεία.
Πηγή: Τζώνος Π. (2014), Μουσείο και Νεωτερικότητα, Εκδόσεις Εντευκτηρίου, Θεσσαλονίκη.</td></tr>
<tr><td colspan="3">18ος αιώνας. 2 κυρίως τρόποι παρουσίασης συλλογών τέχνης[1]</td></tr>
<tr><td colspan="2">α. Ο διακοσμητικός τρόπος. (εθνικές σχολές, ενιαία κάδρα, έπιπλα εποχής, πολλές σειρές με μεγάλα επάνω)
Γνωστός από τον 17ο αιώνα στο Uffici και στο Palazzo Pitti.
Η τοποθέτηση κατά εθνικές σχολές, με ενιαία μορφή πλαισίων, επίπλων της εποχής, κατάληψη όλου του διαθέσιμου χώρου στο ύψος των τοίχων, ανάρτηση σε πολλές σειρές με μεγάλα έργα επάνω, μικρότερα κάτω (για λόγους ορατότητας), με αυστηρά συμμετρική τοποθέτηση γύρω από ένα κέντρο της σύνθεσης (ο μεγαλύτερος πίνακας) (Τζώνος, 2014. 5.1, 5.2, 5.3, σελ. 37).</td><td>β. Ο διδακτικός – ιστορικός τρόπος. (Χρονική σειρά, η πρόοδος, η σειριακή εξέλιξη, πολλές σειρές).
Διατηρώντας τις περισσότερες σειρές ανάρτησης, εισάγει τη διάταξη κατά χρονική σειρά εξέλιξης, κατά σχολές, σαν ένα «μάθημα» που αναδεικνύει την «πρόοδο» της τέχνης, (Τζώνος, 2014. 1.3, σελ. 32).</td></tr>
<tr><td>γ. 19ος Ο ακατάστατα φορτωμένος τρόπος.
- Οι τοίχοι κυριολεκτικά γεμίζουν με έργα χωρίς καμία εμφανή λογική διάταξη (και τον 20ο, οι Dada), (6.1 και 6.2, σελ. 37 και 17 σελ. 41).</td><td>δ. Τέλος 19ου μέχρι τον μεσοπόλεμο (μια σειρά, ύψος του ματιού, ουδέτερο φόντο, επίπλωση).
- Η <u>ανάρτηση σε μία σειρά</u>, με το ρεύμα του αισθητισμού (η τέχνη για την τέχνη). Σε μικρές ή μεγάλες μεταξύ τους αποστάσεις τα έργα, <u>στο ύψος του ματιού</u>.
- <u>Εγκαταλείπεται η χρωματική κυριαρχία του φόντου</u>.
- Προς διακριτικούς χρωματισμού (προοίμιο λευκού κύβου).
- <u>Ταιριαστά στοιχεία επίπλωσης και διακόσμησης</u>, (Τζώνος, 2014. 7.1 + 7.2, σελ. 37).</td></tr>
<tr><td>SOS</td><td colspan="2">Για το α, β, γ, με επιρροή από τα εσωτερικά των πλούσιων κατοικιών τα φόντα έντονα, επιβλητικά (κόκκινο της Πομπηίας) ή καλυμμένα με βαρύτιμες ταπετσαρίες.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td colspan="3">Ενότητα 7: Το Μουσείο στον Μοντερνισμό. Εμβληματικά μουσεία, εκθεσιακός σχεδιασμός, οι επιρροές, η κριτική.
Πηγή: Τζώνος Π. (2014), Μουσείο και Νεωτερικότητα, Εκδόσεις Εντευκτηρίου, Θεσσαλονίκη.</td></tr>
<tr><td colspan="3">ΜΟΝΤΕΡΝΙΣΜΟΣ
Η μαζικότητα, η συμφιλίωση αισθητικής και μηχανής, η μικτή κουλτούρα, η αισιοδοξία για την απελευθέρωση των μαζών διά της τεχνολογίας, οι σύγχρονες κοινωνίες των κοινοβουλευτικών δημοκρατιών.</td></tr>
<tr><td colspan="2">ΤΟ ΔΟΓΜΑ ΤΟΥ ΛΕΥΚΟΥ ΚΥΒΟΥ – Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΝΟΡΜΑ</td><td rowspan="2">Η πρωτοπορία του εκθεσιακού σχεδιασμού. Επιρροές από τα Avant Garde κινήματα της τέχνης, τον κονστρουκτιβισμό, το Bauhaus.</td></tr>
<tr><td>Τα εμβληματικά μουσεία του μοντερνισμού.</td><td>Ο εκθεσιακός σχεδιασμός τους.</td></tr>
<tr><td>- Museum of Modern Art, NY, 1929 και Goodwin με Stone 1939 (Τζώνος, 2014. 8.1, 8.2, σελ. 37).
Η αποδοχή της μοντέρνας τέχνης.
- Louisiana Museum for modern kunst BD και Wohlert, στο Humleboek της Δανίας, 1958, (Τζώνος, 2014. 9.2, σελ. 39).
Μεγάλα παράθυρα, εσω-εξω επικοινωνία.
- Guggenheim του Wright NY, 1959, (Τζώνος, 2014. 10.1, 10.3, σελ. 39). Μοναδική εξωτερικά και εσωτερικά χωρική σύνθεση, αλλά εκθεσιακός σχεδιασμός με περιορισμένα περιθώρια.</td><td>Τι: Ασκητικά λιτός, ασηπτικά λευκός, άχρωμα ανοιχτόχρωμος, ορθογωνικός.
Πως: Απομονωμένα έργα αιωρούνται, μακριά το ένα από το άλλο.
Στο ύψος των ματιών τα έργα.
Σε μονή σειρά.
8.3 σελ. 37
45.2 σελ. 54
54 σελ. 59 στο MOMA παραδείγματα.</td><td>Σταθμοί εκθεσιακού σχεδιασμού. 41
- El Lissitzky και Sergei Senkin, Κολωνία, 1928. 13
- Mies van der Rohe και Lily Reich, Βαρκελώνη, 1929. 14
- Gropius, Bayer, Breuer, Moholy Nagy, Έκθεση Εταιρίας Καλλιτεχνών των Διακοσμητικών Τεχνών, Παρίσι, 1930. 15
- Alto, Le Corbusier, Νέα Υόρκη, 1939. 16
- Le Corbusier, Ιάνης Ξενάκης, Βρυξέλλες, 1958. 19</td></tr>
<tr><td colspan="3">Η ΚΡΙΤΙΚΗ ήρθε από τα ριζοσπαστικά κινήματα της τέχνης και τις πρωτοπορίες και υπογράμμιζαν την αποστειρωμένη, την αποστασιοποιημένη, την απομονωμένη, την ακίνητη, ακαδημαϊκίστικη την απλαισίωτη, την αχρονική, την μη-πειραματική, υποκριτικά εκδημοκρατισμένη αισθητική του λευκού κύβου που τελικά είναι εγκλωβισμένη μέσα στην υψηλή τέχνη που παράγεται από ιδιοφυή υποκείμενα. Η κριτική οδήγησε στη νέα μουσειολογία του μεταμοντερνισμού.</td></tr>
</table>

Ενότητα 8: Η νέα Μουσειολογία. **Πηγή: Τζώνος Π. (2014), Μουσείο και Νεωτερικότητα, Εκδόσεις Εντευκτηρίου, Θεσσαλονίκη.**			
Η Ταυτότητα της νέας μουσειολογίας.		Εκθεσιακός σχεδιασμός και νέα μουσειολογία.	
Πότε	1970-1980. Εξελίξεις στον ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ και στην ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ.	Η αμφισβήτηση της αισθητικής του ΛΕΥΚΟΥ ΚΥΒΟΥ. Η στροφή προς την ιστορία και στους ιστορικούς τρόπους εκθεσιακού σχεδιασμού.	
Που	Οι εξελίξεις στην Ευρώπη και στην Αμερική.		
Ενδιαφέρον	Τα εθνογραφικά και στα ιστορικά μουσεία, σε δεύτερο ρόλο τα μουσεία τέχνης.	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΚΘΕΣΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ με αναφορές:	
Σκοπός	**Η εμπορευματοποίηση** της τέχνης. + πολιτιστικός εκδημοκρατισμός. – εμπορευματοποίηση της κουλτούρας.	ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ **1** **2**	• Brooklyn Museum, J. Kosuth (43.1, 43.2) • National Gallery, Sainsbury Wing, London, R. Venturi (44.2).
Στόχος	Η μέγιστη ΜΑΖΙΚΟΠΟΙΗΣΗ, η μεγαλύτερη δυνατή ΕΠΙΣΚΕΨΙΜΟΤΗΤΑ*. Το μουσείο: ο τόπος ανταλλαγής ιδεών, κοινωνικού προβληματισμού, πολιτισμικής αυτογνωσίας.	ΛΑΪΚΗ ΣΚΗΝΟΓΡΑΦΙΑ **3** (τύπου Disneyland)	• Jorvic Center, York, U.K. (29.1, 29.2).
Χαρακτήρας	Εξωστρεφής, επικοινωνιακός.		
Νέοι ορίζοντες	Η μουσειοπαιδαγωγική (δες το: ma-useology.web.auth.gr Σχεδιασμός Μουσειοπαιδαγωγικών δραστηριοτήτων για την υποχρεωτική εκπαίδευση και το meaamuse.web.auth.gr).		
Πόροι	Η εισαγωγή του αμερικανικού μοντέλου. Οι περικοπές των κρατικών επιχορηγήσεων των 80s. [Το μουσείο – επιχειρηματίας. Κριτήρια λειτουργίας: Ιδιωτικοοικονομικά].	ΕΣΤΕΤ ΣΚΗΝΟΓΡΑΦΙΑ **4**	• Hausder Geschichte, Στουτγάρδη (25.1, 25.3).
Η κρίση	Ο οντολογικός επαναπροσδιορισμός του μουσείου. Από το η τέχνη για το μουσείο στο η τέχνη <u>από το μουσείο</u> παράγεται στο μουσείο, για το μουσείο.	Mall. **5** Το πολυκατάστημα **6**	• Urbis, Manchester (26.1, 26.2). • Citte des Sciences et de l' Industrie, Παρίσι (39.1, 39.2).
* Εκθέσεις με μεγάλη επισκεψιμότητα (Πηγή: Τζώνος (2014), Μουσείο και Νεωτερικότητα. 2004 MOMA – Museum of Modern Art, Neue National Galerie, Berlin. 2003 Manet/Velasquez, Metropolitan Museum, New York. 2002 Van Gogh and Gaugin, Van Gogh Museum, Amsterdam. 2001 The Medici and Science, Galleria degli Uffizi, Florence.	Επισκέπτες 1.200.000 556.000 750.000 880.000	Μινιμαλιστικός εξπρεσιονισμός **7** **8**	• Imperial War Museum, N. Manchester (23.1, 23.3). • The Holocaust Exhibition του Imperial War Museum, Λονδίνο (24.1, 24,2).
			•

Ενότητα 8: (συνέχεια)
ΝΕΑ ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΑ. ΚΤΊΡΙΑ ΜΟΥΣΕΙΩΝ.
ΟΙ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ. ΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ.

1977. Centre Pompidou, Παρίσι. **1**		1991. Museum für Moderne kunst, Φρανκφούρτη. **3**	
ΙΔΕΑ	Ο εκδημοκρατισμός του πολιτισμού.	ΙΔΕΑ	Η με προγραμματική απόρριψη κάθε γραμμικού χαρακτήρα παρουσίαση συλλογής.
Χαρακτηριστικά ποπιουλιστικού μοντερνισμού.	Καταργεί τα όρια υψηλής τέχνης και μαζικής κουλτούρας πρωτοπορίας και κοινού καλών και εφαρμοσμένων τεχνών.	Χαρακτηριστικά	Η πολυεστιακή οργάνωση χώρων από όπου κάθε εκθεσιακός χώρος έχει διαφορετικό μέγεθος, σχήμα, φωτισμό.
Εκθεσιακός σχεδιασμός.	Η γραμμική παράθεση. (!)	Εκθεσιακός σχεδιασμός.	Όλοι οι χώροι, διάδρομοι, αίθουσες σε απόλυτο ΛΕΥΚΟ.
ΚΡΙΤΙΚΗ	Το πολυλειτουργικό πολιτισμικό «container».	ΚΡΙΤΙΚΗ	Η μεταμοντέρνα ΑΜΦΙΣΗΜΙΑ.
20.1, 20.3.		22.1, 22.2.	
1986. Musée d' Orsay, Παρίσι. **2**		**4** Imperial War Museum, Μάντσεστερ. Η ΠΟΛΥΕΣΤΙΑΚΗ διάταξη. **7** **5** Imperial War Museum, London. Η γραμμική αλλά και ατμοσφαιρική έκθεση. **8** **6** Τα open air museums. - Jorvic Center York **3** με την υπόγεια αναπαράσταση ενός οικισμού Βίκινγκς. - Το Ironbridge Gorge Museum **4,5** το δημοφιλές παράδειγμα της βιομηχανικής αρχαιολογίας, με την οικονομική ανάπτυξη της γύρω περιοχής.	
ΙΔΕΑ	Οι συγκεντρωμένες από διάφορα μουσεία συλλογές τέχνης 19^{ου} και αρχών 20^{ου} αιώνα.		
Χαρακτηριστικά	Αναθεωρισμός ως προς τις κατεστημένες αξίες του πολιτισμού (η μεταμοντερνιστική ισοπέδωση). Το πρώτο μείζον παράδειγμα της αναγωγής του πολιτιστικού γεγονότος σε αυτοσκοπό, σε υπερθέαμα. Προοιωνίζουν το Guggenheim του Μπιλμπάο.		
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ	Η αντιπαλότητα κελύφους και περιεχομένου.	ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΑΣ	
ΚΡΙΤΙΚΗ	Το μεταμοντέρνο λαϊκίστικο υπερθέαμα.	Στους παραδοσιακούς ρόλους του μουσείου [συγκέντρωση, φύλαξη, συντήρηση, επιστημονική μελέτη, κύρωση των αξιών του πλαισίου]. Οι νέοι ρόλοι για την προσέγγιση των μαζών με σκοπό την παιδεία, την ψυχαγωγία, την κατανάλωση, την συμμετοχή. - Ο ΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ - Η ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ - ΟΙ ΝΕΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ - ΟΙ ΠΟΛΥΕΘΝΙΚΕΣ, ΟΙ ΧΟΡΗΓΙΕΣ.	
21.1, 21.2.			

Ενότητα 8: (συνέχεια)
Πηγή: Τζώνος Π. (2014), Μουσείο και Νεωτερικότητα, Εκδόσεις Εντευκτηρίου, Θεσσαλονίκη.

1. **Γραμμικός τύπος εκθεσιακού χώρου.** 1.1, 2.1, 3.1, 9.1, 10.1, 33.2, 38.1
   Η λογική παράθεση των εκθεμάτων.
2. **Μονόχωρος τύπος εκθεσιακού χώρου.**
   Η απολύτως ελεύθερη δυνατότητα διάταξης εκθεμάτων και κίνησης του επισκέπτη. 12.1, 20.2, 31.3
3. **Πλεγματικός τύπος εκθεσιακού χώρου.**
   Η επάνω σε ένα πλέγμα με γραμμικές κινήσεις μεταξύ διασυνδέσεων κόμβων δυνατότητα κίνησης. 36.2, 48.3, 32.2
4. **Πολυεστιακός τύπος εκθεσιακού χώρου.**
   Η ελεύθερη και χαλαρά συνδεόμενη διάταξη περισσότερων εκθεσιακών πυρήνων. 23.2, 45.1, 46.1, 50.1

Γραμμικός
Λογική παράθεση
Ludwig Museum, Κολωνία

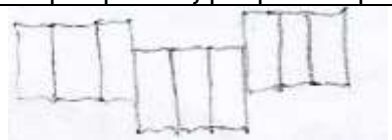

Μονόχωρος
Απολύτως ελεύθερη
Center Pompidou, Παρίσι

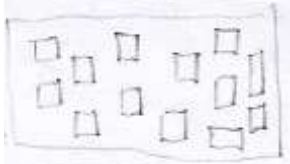

Πλεγματικός
Πλέγμα γραμμικές διασυνδέσεις κόμβων
Museum Abteiberg, Γερμανία

Πολυεστιακός
Ελεύθερη χαλαρή διάταξη
Imperial War Museum, North Manchester

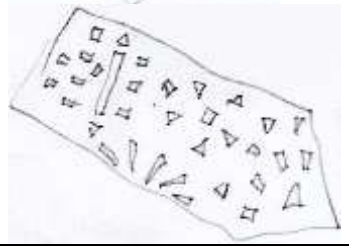

Ενότητα 9: Επισκόπηση της μουσειολογίας στον ακαδημαϊσμό, στον μοντερνισμό, στον μεταμοντερνισμό.			
	16-17	Η Galleria Uffizi, Φλωρεντία.	(Η αρχαία στοά)
Διδακτισμός. Ιστορικός εθνικός τρόπος σε μια σειρά.	Ακαδημαϊσμός	- Alte Pinako thek, Μόναχο. - Εθνικό Αρχαιολογικό, Αθήνα.	Ορθολογικός ουμανισμός, δημοκρατικό ιδεώδες, η μάχη του στυλ: ο συμβιβασμός, τέχνη – πολιτισμός – νεοκλασικός ρυθμός, εθνική ιστορία.
Η τέχνη για την τέχνη. Ο ουδέτερος τρόπος white cube.	Μοντερνισμός	- MOMA N.Y. - Guggenheim N.Y. - National Galerie, Βερολίνου.	Η σοδιαλοδημοκρατική κουλτούρα white cube. Τα έργα τέχνης βλέπονται ένα-ένα σε φαινομενικά α-ιστορικό περιβάλλον. Ουδέτερο χώρο, κενό.
Η μαζικοποίηση. Το container εμπορευματοποίηση.	Μεταμοντερνισμός	- Guggenheim, Μπιλμπάο. - Musee d' Orsay, Παρίσι.	Απαξία σε κάθε είδους ορθολογική, ταξινομική διάκριση σε όμως ασαφές, υποκειμενικό, αυθαίρετο πλαίσιο (καλλιτεχνικό – επιστημονικό…).

Ενότητα 9: (συνέχεια)			
ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΑ			
	Ακαδημαϊσμός	Μοντερνισμός	Μεταμοντερνισμός
ΠΟΤΕ	18ος 19ος	20ος	Τέλη 20ου → 21ος
ΠΛΑΙΣΙΟ	Ορθολογισμός Διδακτικισμός Ωφελιμισμός Η εκσυγχρονισμένη κοινωνία του 19ου αιώνα. Κλασικισμός Ο ορθολογικός ουμανισμός. Ρομαντισμός Η εθνική ταυτότητα. Το δημοκρατικό ιδεώδες. Η ανωτερότητα του ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΥ πολιτισμού.	Η αισιοδοξία της απελευθέρωσης. Η κοινοβουλευτική δημοκρατία. Το σοσιαλοδημοκρατικό ήθος.	Ο χλευασμός της αισιοδοξίας, η τέχνη μπροστά σε ένα υπαρξιακό κενό. ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ και εκδημοκρατισμός. ΟΛΕΣ ΟΙ ΑΞΙΕΣ ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ.
ΠΩΣ	Το κόκκινο φόντο της Πομπηίας, τα βελούδινα βαριά παραπέτα. Διδακτικός – ιστορικός τρόπος σχεδιασμού. Εθνικές σχολές, εθνική ιστορία, φυσική ιστορία. - Τα μεγάλα επάνω τα πιο μικρά γύρω γύρω. - Ακατάστατα φορτωμένα στον τοίχο. - Σε μια σειρά με αναφορές από αντικείμενα.	Ο λευκός κύβος, ο ουδέτερος μη-χώρος ασκητικά λιτός, άσηπτα λευκός, άχρωμα ανοιχτός. Το α-ιστορικό περιβάλλον προβάλλεται όμως: Η ειλικρίνεια των υλικών. Η λιτότητα των μέσων. Η απλότητα της μορφής. Η συμφιλίωση της ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ και της ΜΗΧΑΝΗΣ σε μια σειρά, στο ύψος του ματιού.	Λαϊκή σκηνογραφία Εστέτ σκηνογραφία Mall περιβάλλον Ιστορική, εξπρεσιονιστική. Μικτές παρουσιάσεις: • Γραμμικού τύπου • Μονόχωρου τύπου (απόλυτη ελευθερία) • Πλεγματικός τύπος • Πολυεστιακός τύπος
ΠΟΥ	Η στοά αρχαία Ελλάδα. Αρχαιολογικό της Αθήνας. Alte Pinakothek, Μόναχο. Alte Museum, Βερολίνο.	Museum of Modern Art MOMA Guggengeim N.Y. Louisiana Museum for Modern Art, Δανία.	Pompidou, Paris. Orsai, Paris. Guggenheim, Bilbao.
ΚΡΙΤΙΚΗ	Η μηχανιστική αντίληψη του κόσμου.	Το απλαισίωτο, η έλλειψη πειραματισμού.	Η ισοπέδωση, η αναχαίτηση της συγκέντρωσης, της παρατηρητικότητας, ο butterfly visitor, η μεταμοντέρνα αμφισημία.
ΝΕΟ			Η ΜΟΥΣΕΙΟΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ

<table>
<tr><td colspan="4">Ενότητα 10: Η οργάνωση του μουσείου.
Πηγή: Ορφανίδου Λ. (2003), Εισαγωγή στο Μουσειολογία, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Ρόδος.</td></tr>
<tr><td colspan="4">Προσωπικό: Για το ανθρώπινο δυναμικό του μουσείου οφείλουν να είναι ηθικοί, αντικειμενικοί, αδέκαστοι.</td></tr>
<tr><td>Πρόεδρος</td><td>Γενικός Έφορος</td><td>Επιμελητής επιμόρφωσης</td><td>Επιμελητής αρχείων</td></tr>
<tr><td>Υπεύθυνος της πολιτικής, της χρηματοδότησης, του προγραμματισμού, της οργάνωσης, της λειτουργίας του μουσείου.
Ενημερώνει τους μετόχους.</td><td>Υπεύθυνος για:
• <u>Την επιμέλεια</u> και την <u>ερμηνεία</u> όλων των αντικειμένων, υλικών, δειγμάτων που ανήκουν στο μουσείο.
• <u>Την έρευνα</u> στις συλλογές.
• <u>Την δημοσίευση</u>.
Δες: www.mysep.gr περιγραφή.
Έφορος Αρχαιοτήτων και έργων τέχνης.
Ειδικός σε συγκεκριμένο ακαδημαϊκό γνωστικό τομέα σχετικό με τις συλλογές του μουσείου.</td><td>Προτείνει,
παράγει,
αξιολογεί
εποπτεύει τα εκπαιδευτικά προγράμματα.
Με κάποιες διοικητικές αρμοδιότητες.
Δες: www.mysep.gr περιγραφή.
Επιμελητής τέχνης.
Δες: ecourse.uoi.gr>course>view
Επιμέλεια Εκθέσεων: Εσθήρ Σ. Σολομών πως στήνεται μια έκθεση.</td><td rowspan="3">Υπεύθυνος για τη
δημιουργία
οργάνωση } δελτίων
διατήρηση
καταλογράφηση,
ασφάλιση,
αποθήκευση,
προφύλαξη,
έλεγχο των εκθεμάτων.
Οργανώνει
Τεκμηριώνει
Συντονίζει όλα σε σχέση με τον δανεισμό, παραχώρηση, χειρισμό αντικειμένων.</td></tr>
<tr><td>Συντηρητής</td><td>Σχεδιαστής εκθέσεων</td><td>Επιμελητής διαχείρισης συλλογών</td></tr>
<tr><td>Υπεύθυνος συντήρησης και αποκατάστασης εκθεμάτων.</td><td>Μεταφράζει τις ιδέες του εφόρου σε μόνιμες, προσωρινές, κυλιόμενες εκθέσεις με τη βοήθεια αποτυπώσεων, σχεδίων, μακετών, φωτισμού κ.α. Μπορεί να επιβλέπει το στήσιμο των εκθέσεων και να έχει διοικ. αρμοδ.</td><td>Υπεύθυνος για την εποπτεία, αρίθμηση, καταλογράφηση και αποθήκευση.
Εκτελεί χρέη αρχειοθέτησης και βοηθού εφόρου.</td></tr>
</table>

Ενότητα 10: (συνέχεια)
Πηγή: Ορφανίδου Λ. (2003), Εισαγωγή στο Μουσειολογία, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Ρόδος.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ			Δείτε **1** τη σελίδα της ICOM και το ελληνικό τμήμα **2** την εταιρεία Ελλήνων Μουσειολόγων.	Η διοίκηση στης περίπτωση του Εθνικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης. Ίδρυση 1997 με τον Νόμο 2557. Είναι νομικό πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, εποπτευόμενο και επιχορηγούμενο από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού.	Το 9μελές Διοικητικό Συμβούλιο και ο Διευθυντής διορίζονται με απόφαση του Υπουργού.	Δες τη διάρθρωση στο www.emst.gr
Το καταστατικό						
ΔΗΜΟΣΙΑ	Χαρακτήρας	Χρηματοδότηση				
	Απρόσωπα Γραφειοκρατικά Πραγματικούς στόχους Σταθερά	ΕΠΟΠΤΕΥΕΙ	Διαδικασίες απόκτησης ή παραίτησης συλλογών, έργων κ.α. Αναστηλώσεις, μουσειογραφικές διαδικασίες.			
		ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΕΙ	Λειτουργία των μουσείων όπως αγορές, εκθέσεις, καταλόγους. Επενδύσεις όπως ανέγερση κτηρίων, έργων κ.α.			
		ΔΙΟΡΙΖΕΙ ΤΟΝ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ				
ΗΜΙΔΗΜΟΣΙΑ	Προσωπικά Ευέλικτα Ασταθή	Χρηματοδότηση				
		• Κρατική • Δημόσιους οργανισμούς • Πόλεις	Ιδιωτική Οργανισμοί μη-κερδοσκοπικοί (κατ' όνομα)	- Ο ρόλος των μετόχων. - Οι ιδιοκτήτες των συλλογών.		
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ	Ανταποκρινόμενα	• Κράτη • Οργανισμούς • Δωρεές				
ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ						
Η διοίκηση		Η εποπτεία	Οι λειτουργίες			
• Διοικητικό προσωπικό • Λογιστήριο • Οικονομική υπηρεσία • Γενικές υπηρεσίες • Υπηρεσίες κληροδοτημάτων (fund raising) • Δημόσιες σχέσεις		• Πρωτόκολλο • Αρχειοθέτηση • Επιμέλεια συλλογών • Συντήρηση • Έρευνα	• Εκθέσεις • Εκπαιδευτικά προγράμματα • Τεχνικές υπηρεσίες • Ασφάλεια • Διαχείριση μέσων πρόσβασης			Πρόεδρος ΔΣ Αντιπρόεδρος Μέλη Προσωπικό

Ενότητα 11: Μουσειοπαιδαγωγική

Πηγές: 1) Τράντα Α. (2014), Πηλός για όλους: εκπαιδευτικές δράσεις στο Μουσείο Πλινθοκεραμοποιίας Ν & Ε Τσαλαπάτα. Στην Αραπάκη Ξ. (2014), Διδακτική της Κεραμικής ΙΩΝ.

2) Hooper-Greenhill, E. (2006), The power of museum pedagogy στο: Genoways, H. (ed), Museum Philosophy for the 21st Century, Walnut Creek: Alta Mira Press.

3) Ambrose, T. – Paine, C. (2006), Museum Basics. Second Edition, London-New York: Routledge.

ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ – Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ – Ο ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΣ

ΜΟΥΣΕΙΟ	Ο σύγχρονος παιδαγωγικός **ρόλος** του Μουσείου (ICOM) «Μουσείο είναι ένα μόνιμο ίδρυμα, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, στην υπηρεσία της κοινωνίας και της ανάπτυξής της, ανοιχτό στο κοινό, με έργο τη συλλογή, τη μελέτη, τη διατήρηση, τη γνωστοποίηση και την έκθεση τεκμηρίων του ανθρώπινου πολιτισμού και περιβάλλοντος, με στόχο τη μελέτη, ΤΗΝ **ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ** και την ψυχαγωγία.
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ	Οι σύγχρονες **παιδαγωγικές** απόψεις, σχετικά με την μετάδοση γνώσεων, **Η ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΕΝΕΡΓΗ ΕΜΠΛΟΚΗ** του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία της μάθησης (Hein 2006; Black, 2009).

Ο ΟΡΙΣΜΟΣ

ΜΟΥΣΕΙΟΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ: πηγή Νικονάνου 2005.	**κοινό** ↑ **η διαμεσολάβηση** ↓ **μουσείο**	**ΣΤΟΧΟΣ**	**Γνωστικό** **Συναισθηματικό** **Ψυχοκινητικό** **Πολιτιστικό** **Αποτύπωμα**

- Η πράξη και η θεωρία του τομέα της ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ.
- Η παιδαγωγική πράξη στο χώρο του μουσείου.
- Με κοινό.
- Με στόχο να μεσολαβήσει ΓΝΩΣΤΙΚΑ, ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΑ, ΨΥΧΟΚΙΝΗΤΙΚΑ, ανάμεσα στο κοινό και στο μουσείο.

ΟΙ ΑΡΧΕΣ

ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΜΟΥΣΕΙΑΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

για την **κατασκευή του νοήματος** ενεργοποιώ το πλαίσιο και δεσμεύομαι.

1. ΓΝΩΣΗ: Η αλήθεια, η πραγματικότητα θεωρούνται διαπραγματεύσιμα αφηγήματα που κατασκευάζονται από τους εμπλεκόμενους στη διαδικασία της μάθησης.
   Ο σκεπτόμενος μαθητής, ο σκεπτόμενος δάσκαλος.
2. ΜΑΘΗΣΗ: Η κοινωνική διάσταση της μάθησης εμπλέκει το **ιστορικό - πολιτιστικό πλαίσιο** του μαθητή και του δάσκαλου στη διαδικασία.
   Η εξατομικευμένη διάσταση της μάθησης περιέχει ψυχική, διανοητική, πρακτική **δέσμευση** των εμπλεκόμενων.

α. Οι επισκέπτες μαθαίνουν καλύτερα όταν τους δίνεται η δυνατότητα να **ενεργήσουν** (Dewey, 1971).
β. Η **βιωματική μάθηση** η συμμετοχή των αισθήσεων.
γ. Η μουσειακή εκπαίδευση στη **μη-τυπική μάθηση**.
δ. Η μουσειακή εκπαίδευση δεν ακολουθείται από ελεγκτικές αξιολόγησης αναφορές.
ε. Η μουσειακή εκπαίδευση σχετίζεται με τη διαδικασία της μάθησης ως μια **δια βίου διαδικασία** μάθησης.
ζ. Στη μουσειακή εκπαίδευση με την ανοιχτού τύπου μαθησιακή προσέγγιση δημιουργούνται οι **«χώροι ονείρου»** (Kananagh, 1999).
η. Στη μουσειακή εκπαίδευση δεν αξιολογείται μονοσήμαντα η διαδικασία της μάθησης αλλά κρίνουμε με βάση τη **διαδικασία επεξεργασίας** και ερμηνείας των δεδομένων.
θ. Η αποτελεσματικότητα και η ύπαρξη του **άμεσου οφέλους**.
ι. Η σύνδεση της μάθησης με τα **προσωπικά ενδιαφέροντα** και ζητούμενα του κοινού.

<table>
<tr><td colspan="3">Ενότητα 11: (συνέχεια) Μουσειοπαιδαγωγική</td></tr>
<tr><td colspan="2">ΤΑ 3 ΠΛΑΙΣΙΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΠΟΥ ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΟΥΝ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ</td><td>ΘΕΩΡΙΑ</td></tr>
<tr><td>Προσωπικό πλαίσιο:
Κοινωνικό πλαίσιο:
Φυσικό πλαίσιο:</td><td>Η προ-ηγούμενη γνώση και τα ενδιαφέροντά του.
Η δυναμική του κοινού.
Ο προσανατολιστικός ρόλος του προγράμματος στην υπηρεσία του μουσείου.</td><td>Το ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ του BOURDIEU (1997)
<u>Τα πράγματα που μας αρέσουν είναι αυτά των οποίων το νόημα καταλαβαίνουμε</u>, επομένως αντίστοιχα και η απόλαυση των έργων τέχνης δεν αποτελεί «φυσικό χάρισμα» κάποιων ανθρώπων αλλά καλλιεργημένη ευχαρίστηση κάποιων ανθρώπων που την αποκτούν με τη συχνή και παρατεταμένη εξάσκηση.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Οφέλη</td><td rowspan="2"></td></tr>
<tr><td colspan="2">- Η ενίσχυση της βιωματικής, της ομαδοσυνεργατικής, της διερευνητική μάθησης.
- Η ενίσχυση της κριτικής σκέψης.
- Η ικανότητα αναζήτησης και αξιοποίησης της πληροφορίας.
- Η ανάπτυξη της γνωστικής ευελιξίας.</td></tr>
</table>

Ενότητα 12: Εκκλησιαστικά Μουσεία στην Ελλάδα. Εκκλησιαστικά μουσεία και ο διεθνής προβληματισμός.			
Καταγράψτε: Τα εκθέματα	Τις κατηγορίες	Εάν έχουν εκπαιδευτικά προγράμματα	Διασυνδέσεις
1. Μουσείο Εκκλησιαστικών κειμηλίων, Σμάρι – Ηράκλειο Κρήτης. 2. Βυζαντινό Μουσείο Μακρινίτσας (makrinitsamuseum.gr). 3. Εκκλησιαστικό κειμηλιαρχείο, Σέρρες (Νιγρίτα). 4. Εκκλησιαστικό Μουσείο Αγίας Μητρόπολης, Θεσσαλονίκη (www.imth.gr). 5. Εκκλησιαστικό Μουσείο Ερμούπολης Σύρου. 6. Εκκλησιαστικό Μουσείο Λακέρειας, στο χωριό Ανατολή – Λάρισα. 7. Εκκλησιαστικό Μουσείο Μήλου. 8. Εκκλησιαστικό Μουσείο Σύρου. 9. Εκκλησιαστικό Μουσείο της Μονής Χοζοβιώτισσας, Αμοργός. 10. Εκκλησιαστικό Μουσείο Ιεράς Μονής Πανορμίτη, Σύμη. 11. Εκκλησιαστικό Μουσείο Πύργου – Θήρα. 12. Εκκλησιαστικό και Βυζαντινό Μουσείο στη Σάμο. 13. Μονή Τοπλού – Κρήτη. 14. Βυζαντινό Μουσείο Μητρόπολης Παροναξίας. 15. Εκκλησιαστικό Μουσείο Ιερού Ναού Ευαγγελίστριας, Ναύπλιο (evagelistrianafplioublogspot.com). 16. Εκκλησιαστικό Μουσείο Αλεξανδρούπολης (www.imalex.gr). 17. Εκκλησιαστικό Μουσείο Ύδρας. 18. Εκκλησιαστικό Μουσείο τέχνης Σπάρτη (www.immspartis.gr). 19. Εκκλησιαστικό Μουσείο Πάφου.			
+ δες: http://www.taftjournal.it/2018/03/15/ecclesiastical-museums-an-important-opportunity-for-cultural-networks-and-territories/			

ΕΝΟΤΗΤΑ 1. ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΣΧΕΤΙΚΗ ΜΕ ΤΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΚΕΙΜΗΛΙΑ.
Πηγές: 1) Εθνικό τυπογραφείο 2) Κυριαζόπουλος Κ., Εκκλησιαστικά Πολιτιστικά Αγαθά (ο Κ. Κυριαζόπουλος είναι επίκουρος καθηγητής Νομικής του ΑΠΘ), 3) Θεοχάρη Μ. (1986)Εκκλησιαστικά χρυσοκέντητα. Αθήνα, Αποστολική διακονία της Εκκλησίας της Ελλάδος.
Εισήγηση: Δρ. Ειρήνη Τσιμπουκίδου

Νόμος 5351/1932 «πάντα τα εν Ελλάδι ευρισκόμενα αρχαία, κινητά και ακίνητα από αρχαιοτάτων χρόνων και εφεξής είναι ιδιοκτησία του κράτους». Η πολιτεία, ο διαχειριστής του συστήματος διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς.
Σύνταγμα του 1975 άρθρο 24. Η Ελλάδα αναλαμβάνει ρητά την προστασία όλων ανεξαίρετα των πολιτιστικών αγαθών.
-Άρθρο 16 § 1 του Συντάγματος περί ελευθερίας της τέχνης.
-Άρθρο 24 του Συντάγματος: η διάκριση μεταξύ των κοινών και των θρησκευτικών πολιτιστικών αγαθών* (Κυριαζόπουλος Κ., (1993), προστασία πολιτιστικών αγαθών και θρησκευτική ελευθερία, Σάκκουλας Εκδόσεις).
Νόμος 590/1977 τα «ΙΕΡΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ».
-Τα πολιτιστικά αγαθά θρησκευτικού χαρακτήρα που έχουν λατρευτικό προορισμό ανταποκρίνονται σε μια χρησιμότητα που είναι αποκλειστική μιας πρωτότυπης πραγματικότητας που έχει επίκεντρο τη λατρεία του θείου.
- Άρθρο 2 «Η Εκκλησία της Ελλάδος συνεργάζεται μετά της Πολιτείας … της διαφυλάξεως των ιερών κειμηλίων και εκκλησιαστικών και χριστιανικών μνημείων…».
- Άρθρο 10 § 1 Προβλέπεται η Συνοδική Επιτροπή εκκλησιαστικής τέχνης και μουσικής. (Σημ. συγγραφέα Κυριαζόπουλου: Δεδομένου ότι καμία Συνοδική Επιτροπή δεν έχει μεταξύ των αρμοδιοτήτων της τη προστασία των πολιτιστικών αγαθών εκκλησιαστικού χαρακτήρα, η Συνοδική Επιτροπή θα μπορούσε να μετονομαστεί σε Συνοδική Επιτροπή για την προστασία των εκκλησιαστικών πολιτιστικών αγαθών και να αναλάβει τις σχετικές αρμοδιότητες. Επιβάλλεται επίσης με κατάλληλη τροποποίηση του ίδιου Νόμου να ιδρυθούν Μητροπολιτικές Επιτροπές για την προστασία των εκκλησιαστικών πολιτιστικών αγαθών στην έδρα της κάθε Μητρόπολης, οι οποίες θα υπάγονται στην αντίστοιχη Συνοδική Επιτροπή).
-Άρθρο 45 § 3 ΠΟΙΝΙΚΟΠΟΙΕΙ τη μεταφορά σε μη εκκλησιαστικό μουσείο οποιουδήποτε ιερού πράγματος κατά την έννοια της § 3 του ίδιου άρθρου και επιβάλλει στην εκκλησιαστική αρχή την υποχρέωση απαιτήσεως της αποδόσεώς του.
- Άρθρο 45 § 4: Περί της διαδικασίας εκποιήσεως των τιμαλφών αναθημάτων που καθορίζεται με απόφαση της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου, εγκρίνεται από την Ιεραρχία της Ιεράς Συνόδου και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης.
-Άρθρο 45 § 5 Προβλέπει τη σύσταση Εκκλησιαστικών Μουσείων με απόφαση της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου που εγκρίνεται από την Ιερά Σύνοδο της ιεραρχίας και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης με σκοπό την καταγραφή, φύλαξη, συντήρηση κειμηλίων, ιερών εικόνων και λοιπών έργων τέχνης.
Ποινικός κώδικας, άρθρο 374, παράγραφος 1: Τιμωρεί εκείνους που αφαιρούν αντικείμενο αφιερωμένο στη θρησκευτική λατρεία από τόπο ιερό.
Η μεγάλη ηθική ευθύνη βαρύνει εκείνους που έχουν αναλάβει τη φύλαξη των ιερών τόπων (Θεοχάρη, 1986)
Η κανονιστική Διάταξη 9/1971, άρθρο 1 ορίζει: “Τιμαλφή θεωρούνται κινητά πράγματα από πολύτιμα μέταλλα ή λίθους ή από άλλο υλικό που έχουν ιδιαίτερη καλλιτεχνική ή ιστορική αξία τα οποία αφιερώθηκαν υπό των πιστών της εκκλησίας ως εκδήλωσις της πίστεως και ευσέβειας αυτών”.
Νόμος 3025/2002: (μνημεία)
Μνημεία είναι όλα εκείνα τα πολιτιστικά αγαθά που αποτελούν υλικές μαρτυρίες και ανήκουν στην πολιτιστική κληρονομιά της χώρας. Αυτά ως προς τη παλαιότητά τους χωρίζονται: Α. Αρχαία μνημεία: τα έως το 1453. Β. Τα 1453 έως 1830: αποτελούν ευρήματα

ανασκαφών ή άλλης αρχαιολογικής έρευνας ή που αποσπάστηκαν από ακίνητα μνημεία καθώς και οι ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ και τα ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ της ίδιας περιόδου. Γ. Τα νεότερα μνημεία από το 1830 έως και σήμερα, των οποίων η προστασία επιβάλλεται λόγω ιστορικής, καλλιτεχνικής ή επιστημονικής σημασίας. **Νόμος 3028/2002** (όπως και ο κωδικοποιημένος Νόμος 5351/1932) δεν προβλέπει το προτεινόμενο ειδικό καθεστώς προστασίας των πολιτιστικών αγαθών λατρευτικού χαρακτήρα. Η μη ρητή όμως πρόβλεψη: «για την προστασία των αρχαιοτήτων και της εν γένει πολιτιστικής κληρονομιάς» δεν αίρει τη συνταγματική απαίτηση εναρμονισμού της υποχρέωσης του κράτους. **Νόμος 4254/2014 παρ. 1:** (εκτιμητική). Εκτίμηση είναι κάθε εργασία και έρευνα που έχει ως σκοπό την αποτίμηση της αξίας περιουσιακών στοιχείων, άυλων ή ενσώματων και εκτελείται με βάση τα ευρωπαϊκά τα διεθνώς αναγνωρισμένα εκτιμητικά πρότυπα. Ομοίως στον τομέα των έργων τέχνης προσδιορισμός της αξίας του, στην αγορά, μετά από εξέταση διάφορων παραγόντων επιτυγχάνεται. Η εξέταση των παραγόντων οδηγεί στην ΑΞΙΑ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ του ΕΡΓΟΥ, η οποία αφορά στη χρονική στιγμή της εκτίμησης. Η αξία μπορεί να αλλάξει με νέα δεδομένα μετά από νέα εξέταση.	
ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ	Οι σημαντικότεροι διεθνείς οργανισμοί που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ΜΟΥΣΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ : ICOM, UNESCO, CIETA (Διεθνές κέντρο μελέτης παλαιών υφασμάτων, Λυών Γαλλία), Συμβούλιο της Ευρώπης.
ΦΟΡΕΙΣ	Αρχαιολογική υπηρεσία (1833), - φορεία Αρχαιοτήτων (25 μονάδες κλασικές αρχαιότητες, 14 με βυζαντινές αρχαιότητες) επίβλεψη από τα Υπουργεία: (παλ.-σημ.: Υπουργείο Εκκλησιαστικών και Δημόσιας Εκπαίδευσης → Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων → Υπουργείο Προεδρίας της Κυβέρνησης → Υπουργείο Πολιτισμού και Επιστημών → Υπουργείο Πολιτισμού.
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΜΟΥΣΕΙΑ	Κατηγορίες: Αρχαιολογικά **141**, Βυζαντινά **45**, Εκκλησιαστικής τέχνης **38***, Λαογραφικά **52**, Ιστορικά **45**, Μουσεία Ελληνικής Τέχνης **2**, Αγιατικής Τέχνης **1**, Πινακοθήκες **66**, Θεάτρου **7**, Μουσικής **2**, Ναυτικά **10**, Φυσικής Ιστορίας **33**, Επιστήμης και τεχνολογίας **16**, Παιδικά **3**, Ειδικές κατηγορίες **24**. * Ιδρύονται συνήθως στις έδρες των Μητροπόλεων ή σε ιστορικά μοναστήρια. Υπάγονται διοικητικά στην εκκλησία της Ελλάδος [τα βυζαντινά μουσεία εποπτεύονται από το ΥΠΠΟ, τα εκκλησιαστικά ανήκουν στην εκκλησία της Ελλάδος]. Η εκκλησιαστική τέχνη, το βασικό αντικείμενο των εκκλησιαστικών μουσείων θεσμοθετήθηκαν με **τον Ν. 590/77**. Εκκλησιαστικά μουσεία: www.ecclesia.gr